

Stille Film Live Orkest

Beethoven Academie . Carl Davis
Harold Lloyd
An Eastern Westerner . Safety Last
woensdag 4 oktober 2000

Stille Film Live Orkest

**Beethoven Academie . Carl Davis
An Eastern Westerner . Safety Last
woensdag 4 oktober 2000**

Koninklijk Filharmonisch Orkest van Vlaanderen .
Carl Davis
The Wedding March
vrijdag 24 november 2000

Het Brabants Orkest . Gillian B. Anderson
The Ten Commandments
maandag 29 januari 2001

Beethoven Academie . Carl Davis

Harold Lloyd

An Eastern Westerner . Safety Last

An Eastern Westerner

productie **Hal Roach Studios Inc. USA / Pathé . USA 1920**

regie **Hal Roach**

cast **Mildred Davis, Harold Lloyd**

release **5 mei 1920**

muziek **Carl Davis** (2000)

duur **10'**

Safety Last

productie **Hal Roach**

scenario **Jean C. Havez / Sam Taylor / H.M. Walker / Tim Whelan**

regie **Fred C. Newmayer / Sam Taylor**

cast **Harold Lloyd, Mildred Davis** (zijn meisje Mildred), **Bill Strothers** (Limpy Bill), **Noah Young** (de arm der wet), **Westcott Clarke** (Mr. Stubbs), **Mickey Daniels, Anna Townsend, Roy Brooks, Helen Gilmore, James T. Kelley, Gus Leonard, Charles A. Stevenson**

camera **Walter Lundin**

art Direction **Fred Guiol**

regie-assistent **Robert A. Golden**

release **1 april 1923**

muziek **Carl Davis** (1989)

duur **75'**

begin voorstelling **20.00 uur**

er is **geen pauze**

einde **omstreeks 21.30 uur**

inleiding door **Theodore van Houten . 19.15 uur . Foyer**

tekst programmaboekje **Yves Knockaert**

coördinatie programmaboekje **deSingel**

druk programmaboekje **Tegendruk**

gelieve uw **GSM** uit te schakelen!

Harold Lloyd

“... Ik heb mijn eigen onderneming, ik schrijf scenario's, ik zorg zelf voor de benodigde gelden en ik ben mijn eigen regisseur. Weliswaar belast een andere onderneming zich met de exploitatie van mijn films, maar daarvoor ontlast zij mij alleen maar van de rompslomp van reclame en zo. De kunst vordert de hele mens. Anderen moeten maar voor de rest zorgen.”
“Voelt u zich als artiest bevredigd?”

“Ja. Vooral als ik over mijn films kan praten. Daar houd ik van. Dat geeft me een morele satisfactie. De beste rolprenten die ik gemaakt heb, vind ik zelf *Grandma's Boy*, *Safety Last* en *The Freshman*.”
kranteninterview met Harold Lloyd, oktober 1932

“De handelsman in de kleine stad - of in ieder geval zijn vrouw of dochter - droomt van de gouden tijd wanneer zijn welvaart en positie er toe leiden, dat hij in de *Country Club* gekozen wordt.”
Mrs. J. King van Rensselaer, *The Social Ladder*, Londen, ca 1922

Harold Lloyd werd in 1893 in Burchard, Nebraska, een landbouwstaat in de Amerikaanse Mid-West geboren. Zijn vader was een weinig succesvol fotograaf, die een beter leven zocht als biljartaalexploitant in San Diego, California. Daar begon Harolds carrière in en rond het plaatselijke theaterleven, na een mislukte start als profbokser. In Amerika zou acteur, regisseur en producent Harold Lloyd in populariteit evenaren met Chaplin en Keaton. Hij was met bijna driehonderd films overigens productiever dan Chaplin en Keaton samen en werd de belangrijkste man van Hollywood. In Europa werd hij vooral in Frankrijk populair, waar zijn films door Pathé werden gedistribueerd. Lloyd had in zijn loopbaan een aantal grote tegenslagen te verduren. In 1919 verloor hij bij het filmen van *Haunted Spooks* door een explosie zijn rechter duim en wijsvinger, wat hij in zijn films met een speciale handschoen ingenieus maskeerde. Lloyd was een begenadigd zakenman en later een grote figuur binnen de charitatieve beweging van de Shriners. Ondanks zijn tomeloze werkdrijf had hij tijd voor hobbies. Hij maakte driehonderdduizend foto's (veel in 3D) en fokte Deense doggen, waarvan hij er ooit meer dan honderd hield op zijn immense landgoed *Green Acres* in Beverly Hills. Hij stierf in maart 1971. In 1912 trad Harold Lloyd voor het eerst als figurant op in een film van de Edison Company. Het jaar daarop was hij te zien in lachfilms van de Keystone Company. Zijn samenwerking met Keystone-producer Mack Sennett had wisselend succes. Belangrijker was de kennismaking met een andere comedy pionier: Hal Roach (1892-1992). Toen Roach in 1915 zijn eigen maatschappij Rolin begon, creëerde hij met Lloyd een op Chaplin geïnspireerd personage: *Lonesome Luke*. In twee jaar tijd beleefde *Lonesome Luke* honderd filmavonturen van één spoel lengte, waarin vooral actie en achtervolgingen te zien waren. Lloyds atletische bouw en uithoudingsvermogen zouden zijn hele carrière belangrijk blijven. Ondanks de populariteit van *Luke* waren Roach noch Lloyd helemaal tevreden met hun kassucces, dat toch een afspiegeling bleef van *The Great Charlie*. In 1917 kreeg Lloyd plotseling inspiratie door een grote,

An Eastern Westerner

eenvoudige hoornen bril. Het schildpadmontuur bleek als attribuut genoeg om hem herkenbaar te maken. Afgezien van de bril was hij in zijn nieuwe gedaante een gewone Amerikaanse jongen, waarmee de goedwillende burger zich makkelijk kon identificeren. In een speelse maar onmiskenbaar anti-Amerikaanse film van de Sovjet-Russische regisseur Lev Koeleshov, *Mr. West in het land der Bolsjewieken*, speelde Porfiri Podobed in 1924 een op Lloyd geïnspireerde *Mister West*, een naïeve Amerikaan, die van de communistische revolutie en haar zegeningen niets begreep. Een andere klassieker over de Sovjet-Russische cinema – *Nieuw Babylon uit 1928* – bevat een uitverkoopscène in een warenhuis die gecopieerd lijkt uit *Lloyds Safety Last*. Op zijn manier was Harold Lloyds ster dus zelfs tot in Sovjet-Rusland gestegen, waar hij werd beschouwd als de personificatie van *God's Own Country*. Diverse silent clowns kozen een figuur aan de rand van de samenleving als personage(s) in hun komedies. Chaplin grotsierde zelfs in losers: gauwdieven, zakkenrollers, zwervers, gevangenen. Maar zijn tramp bleef een Londoner. Charlie kon - met bolhoed en al - zó onder de arches van de Londense spoorwegen vandaan gelopen zijn. Chaplin projecteerde de erbarmelijke sociale omstandigheden uit zijn jeugd in het Victoriaanse, Zuid-Londense Kennington rechtstreeks op de weelderige boulevards, avenues en parken van Los Angeles.

Harold Lloyd was een geboren Amerikaan. In zijn films gaat het nu en dan behoorlijk om carrière maken. In *The Freshman* (1925) is Lloyd een groene student, die hogerop wil komen door zijn (falende) sportprestaties op College. Lloyds beroemdste metafoor presenteerde hij in 1923 in *Safety Last*. Hier is Harold de aankomende stoffenverkoper in een groot warenhuis. Hij wil carrière maken omwille van zijn liefje Mildred, gespeeld door Mildred Davis (1900-1969, Lloyds echtgenote). Harold bedenkt een publiciteitsstunt om een massapubliek te trekken en beklimt de voorgevel van het gebouw. Op weg naar boven blijkt de tijd het grootste obstakel te zijn. Hij blijft steken, bengelend aan de wijzers van een klok. De weg naar de top is moeizaam, riskant en de klok is een grote hindernis.

Er bestaat een aanzienlijk verschil tussen de Amerikaanse East en West Coast. Boston, New York, Philadelphia en Washington DC aan de oostkust zijn van origine (Brits-)Europees van karakter. De westkust van Oregon en California heeft veel niet-Europese invloeden (Azië, Mexico). De oostkust bleef volgens het clichébeeld domein van handel en intellect, terwijl pioniers en gelukzoekers het land veel wilder maakten, naarmate men - in de loop van de negentiende eeuw - verder naar het westen migreerde. In het Wilde Westen (voorbij Oklahoma) gold de wet van de jungle, op zoek naar land en goud. Aan de oostkust golden de westerners dan ook - niet geheel zonder reden - als een ongeciviseerd en gevaarlijk volk. Dit beeld werd door boek en bioscoop geromantiseerd en versterkt. In zijn *An Eastern Westerner* uit 1920 parodieert Harold Lloyd het clichébeeld van de tegenstellingen. Een gefortuneerde East Coastvader vindt dat zijn zoon de harde werkelijkheid van het leven moet leren kennen en stuurt hem naar het wilde westen. Zo komt de zorgelijke Harold uit de vrolijke jazzscene van New York op vreemd terrein terecht, waar handen omhoog tot het alledaagse taalgebruik behoort. Hal Roach regisseerde deze schets van het land van revolverhelden. *An Eastern Westerner* was al in 1920 een welkome variant op de heroïsche rodeoheld, cowboy, Texas Ranger en stuntman Tom Mix (en zijn paard Tony). Carl Davis schreef in de lente en zomer van 2000 een originele partituur voor Lloyds westernparodie. De muziek begint met vrolijke roaring twenties jazz uit New York maar schuift geleidelijk met de handeling mee naar het wilde westen! Een nostalgisch thema is de cowboysong *Home On The Range* (Oh give me a home where the buffalo roam). Dat de Amerikaanse folk music rechtstreeks voortkomt uit Ierse en Schotse tradities, blijkt wel uit Carl Davis hommage aan Mildred Davis en haar cowboyantiheld Harold.

Drie jaar na *An Eastern Westerner* draaide *Lloyd Safety Last* waarvan het plot precies omgekeerd is: een country boy gaat naar De Grote Stad.

Safety Last

Lloyd kreeg het idee voor zijn beroemdste film, de magnifieke en bloedstollende *Safety Last*: "...toen ik eens op Seventh Street, Los Angeles, liep. Er stond een zee van mensen bij Brockman Building... 'Er gaat zo direct iemand tegen het gebouw opklimmen', werd er gezegd... Er werd een hoogtewerker - Bill Strothers - aan het publiek voorgesteld... Hij begon te klimmen. Ik bleef kijken tot hij ongeveer drie verdiepingen hoog was. Het had zo'n emotioneel effect op me dat ik begon te ijsberen. Ik was bang dat hij elk moment dood kon vallen. Ik wilde een blokje omlopen maar nieuwsgierigheid hield me tegen. Daarom liep ik alleen de hoek om en vroeg zo nu en dan aan omstanders hoe hoog al hij gekomen was. 'Tot de zesde', zeiden ze. Hij klom omhoog via de vensters. Van raam tot raam. Ik weet nog steeds niet hoe hij het deed, maar hij deed het. Toen hij het gebouw eenmaal beklommen had, reed hij op een fiets langs de dakrand, klom in een vlaggenmast en ging op zijn hoofd staan. Toen het allemaal achter de rug was ging ik erop af en stelde mezelf voor. Ik vertelde hem, dat ik in de filmindustrie zat en vroeg of hij aan onze volgende productie wilde meewerken. Ik dacht, dat als ik er zo door gegrepen werd, het publiek hetzelfde zou ervaren. We zouden de hele act wel ergens in onze film kunnen opnemen. Roach en ik gaven Bill Strothers een contract en gingen drie weken aan een scenario werken. Bill begon zich intussen te vervelen. Hij kon weer een opdracht krijgen om een gebouw te beklimmen en vroeg ons of dat mocht. 'Nee, nee', zeiden we, '...stel je voor dat je een been breekt.' Maar de tijd verstreek. Uiteindelijk gaven we hem er toch toestemming voor. Het was maar een gebouwtje van drie etages. Maar hij viel van de eerste verdieping en brak een been. Dus moest ik in onze film de klim wagen, terwijl Bill Strothers door de smerissen werd achtervolgd. Als je goed kijkt, zie je dat hij mank liep. We noemden hem *Limp* Bill. We hebben eerst de klimpartij van *Safety Last* gefilmd maar wisten nog niet hoe het verhaal moest beginnen. Maar de klim hadden we alvast! We waren er dolgelukkig mee en werden erg enthousiast. Er was in die tijd nog geen achtergrondprojectie. Dus als je

mij ziet klimmen, dan ben ik het echt zelf. We hadden zo'n drie-, vierenhalve meter onder elk raam een plankier geconstrueerd. Daar lagen matrassen op. Na het filmen hebben we er eens een pop op laten vallen. Die stuiterte zó naar omlaag, de straat op. Ik moet wel gèk geweest zijn, dat ik het gedaan heb."

Behalve een bestaand gebouw beklom Lloyd filmsets, die op het dak van bestaande wolkenkrabbers werden neergezet. Het verschil in achtergronden (andere straten) is duidelijk te zien.

"Geloof me, op al die dingen loop je een groot risico. Het was helemaal geen pretje. We hebben er meer dan anderhalve maand over gedaan om de klim te filmen. We konden maar een paar scènes per dag filmen vanwege de schaduwen op de straat onder ons. Tussen elf en half twee konden we draaien. We waren er op tijd om alles klaar te zetten en repeteerden, zodat we snel konden gaan filmen zodra de schaduw het juiste punt bereikt had."

Voor een paar long shots werd Bill Strothers ingezet. Een circusartiest voerde de act uit, waarbij Harold aan een vlaggenmast heen en weer slingerde. Al het andere stuntwerk deed hij zelf. Op stills waarop Harold aan de grote klok hangt is duidelijk te zien, dat hij een prothese-handschoen aan zijn rechterhand droeg. Behalve het - ook bij meermalen kijken - bloedstollende stuntwerk heeft de productie ook subtiele kanten, zoals de openingsscène. Het lijkt erop alsof Harold de doodstraf krijgt. Familie en vrienden nemen afscheid. In werkelijkheid gaat de dorpsjongen naar de grote stad met achterlating van zijn dierbaren...

Safety Last werd op 1 april 1923 in de USA voor het eerst vertoond. De berichten over het onevenaarbare succes gingen als een vuurtje de wereld rond.

Theodore van Houten

Carl Davis

Carl Davis (New York, 1936) is een van de belangrijkste componisten voor film en televisie ter wereld. Hij studeerde in de jaren vijftig in New York aan BARD College. Behalve als componist maakte Carl Davis carrière als dirigent. Sinds 1961 woont hij in Engeland, waar hij de muziek schreef voor een groot aantal TV-series (The World at War, Martin Chuzzlewit, Pride and Prejudice, The Other Hollywood, A Dance to the Music of Time, The Cold War, Real Women, etc.) en speelfilms (o.a.: The French Lieutenants Woman, Scandal, Widows' Peak, Le radeau de la Méduse). In 1990 componeerde hij met Paul McCartney het Liverpool Oratorio. Carl Davis' zeldzame talent om sfeer te creëren maakt hem als geen ander geschikt om te componeren voor zwijgende films. Dit bleek in 1980 bij het opnieuw uitbrengen van Gance's epos Napoléon, in de restauratie van Kevin Brownlow. Voor deze 'Britse' versie van Napoléon stelde hij een overweldigende partituur samen uit historisch en origineel materiaal (deze restauratie is in de loop der jaren uitgebreid; meest recente versie: 2000). Sinds 1980 heeft hij onder andere in opdracht van Thames Television, Channel Four en het ZDF voor tientallen zwijgende films nieuwe muziek gecomponeerd, onder meer: Ben Hur, The General, Greed, Intolerance, The Wind, The Eagle, etc. Als dirigent oogst Davis ook groot succes met live uitvoeringen van de originele muziek van Charles Chaplin bij diens films. Carl Davis heeft een exclusieve band met de Harold Lloyd Trust. Volgens Lloyds erfgenamen is Davis de enige componist ter wereld, die in aanmerking komt om muziek te schrijven bij de zwijgende comedies van Harold Lloyd. Davis schreef onder andere scores voor The Kid Brother, Movie Crazy en - na kennismaking met het Willem Breuker Kollektief - The Freshman (1998). Zijn meest recente partituur voor een zwijgende film van Harold Lloyd is An Eastern Westerner (2000). Carl Davis kreeg de afgelopen decennia een groot aantal hoge onderscheidingen. Voor zijn muziek bij Napoléon ontving Davis in 1985 een Franse ridderorde. In 1992 ontving hij een Honorary Fellowship van Liverpool University. In 1994 kreeg hij een eredoctoraat van BARD College, New York, waar hij veertig jaar daarvoor studeerde.

Beethoven Academie

De Beethoven Academie werd opgericht in 1993 om het concept van het Nieuw Belgisch Kamerorkest nader uit te werken: authentieke weergave van klassieke en romantische muziek met de orkestbezetting van de Eroica van Beethoven. Bovendien biedt de Beethoven Academie ruimte aan klassieke twintigste-eeuwse muziek. Componisten als Pousseur, Van Hove, Henderickx en Brewaeks kregen compositieopdrachten van het orkest. Jan Caeyers en Christopher Hogwood leidden het ensemble, naast specialisten voor hedendaagse muziek. Het orkest heeft ook enkele filmbegeleidingen verzorgd onder leiding van componist-dirigent Carl Davis. Met steun van de Vlaamse Gemeenschap en sponsors is de Beethoven Academie een belangrijke vernieuwende factor in het Vlaamse orkestlandschap geworden.